

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 86 0 P 039497 20 Rev
Banjaluka, 09.02.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice P.S.1., rođena P., kći R. iz M., koju zastupa punomoćnik I. A. advokat iz M., protiv tuženog J. S., sin Đ., iz K.P., koga zastupa punomoćnik Ž.B., advokat iz Š., radi utvrđivanja prava svojine po osnovu sticanja u braku, vrijednost predmeta spora: 50.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju broj: 86 0 P 039497 20 Gž 2 od 26.6.2020. godine, na sjednici održanoj dana 09.02.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužiteljice se djelimično usvaja i presuda Okružnog suda u Doboju broj: 86 0 P 039497 20 Gž 2 od 26.6.2020. godine ukida u dijelu stava prvog, to jeste u dijelu kojim je potvrđena prvostepena presuda u dijelu kojim je odbijen preostali dio zahtjeva, preko iznosa dosuđenih u prvom i drugom stavu (dio stava petog prvostepene presude), u stavu trećem, to jeste u dijelu kojim je odlučeno o troškovima postupka i stavu četvrtom, to jeste, u dijelu kojim je povodom žalbe tuženog i po službenoj dužnosti ukinuta presuda Osnovnog suda u Modriči broj: 86 0 P 039497 15 P 2 od 05.12.2019. godine (u prvom i drugom stavu izreke prvostepene presude), te se u tom dijelu predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U ostalom dijelu revizija tužiteljice se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Modriči broj: 86 0 P 039497 15 P 2 od 05.12.2019. godine utvrđeno je da tužiteljica zajedno sa tuženim izvršila adaptaciju stambeno porodične kuće, koja je izgrađena na parceli označenoj sa k.č.br. 1335, upisana u Pl.br. 628 k.o. K.P., upisana na imenu tuženog sa 1/1, i to tako što su od zajedničkih sredstava u prizemlju kuće skinuli lamperiju sa zidova, zidove gletovali i ofarbali, a u kuhinji stavljen zidne pločice u površini od 25 m², podne pločice u površini od 30 m², na spratu kuće postavljen laminat u svim sobama i hodniku, zidovi u dvije sobe gletovani i ofarbani, a u velikoj sobi i hodniku stavljena fasada na zidove i ofarbani zidovi, potom postavili komplet PVC stolariju na kući, te ugradili centralno grijanje na plin, postavljeni radijatori, cijevi, peć na plin, cisterna za plin kao i ostali materijal za grijanje, a u kupatilu je izvršeno kompletno renoviranje, tako što su promijenjene cijevi za vodu, postavljene keramičke zidne i podne pločice, i keramička WC školjka, zatim masažna kada „jakuzi“, ormarić za kupatilo sa ogledalom i umivaonikom, i bojler, kao i postavljanje venecijanere i klupica od granita i mermera na prozorima sa unutrašnje i vanjske strane kuće, te je izvršena adaptacija pomoćnog objekta – prodavnice, u kojoj su zajednički ugradili klima uređaj, zatim postavili željeznu ogradu ispred prodavnice, postavili staklo i pokrili limenim (plastificiranim) pločama, čija ukupna vrijednost uloženi sredstava za adaptaciju kuće i poslovnog prostora iznosi 28.849,15 KM, te je slijedom toga utvrđeno da tužiteljici na ime njenog udjela u sticanju zajedničke imovine u braku sa tuženim, koja se sastoji u adaptaciji predmetne stambeno porodične kuće, i poslovnog objekta, pripada 1/2 uloženi novčanih

sredstava, pa je tuženi obavezan da tužiteljici isplati na ime njenog dijela novčani iznos od 8.424,57 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe do isplate (stav prvi).

Dalje je utvrđeno da je tužiteljica zajedno sa tuženim na nekretnini označenoj sa k.č.br. 410/3 i 1336/2 upisane u Pl.br. 628 k.o. K.P., upisana na imenu tuženog sa 1/1, zasadila 870 stabala jabuke, te 36 stabala raznih sadnica voća (dunja, višnja, trešnja, šljiva i kruška viljamovka), zatim postavljena ograda oko cjelokupne nekretnine, te postavljen betonski špalir za sve redove sadnica, sprovedeno navodnjavanje po sistemu kap po kap, dovedena voda i nabavljen motor za navodnjavanje, čija je ukupna vrijednost 5.361,30 KM, pa se utvrđuje da udio tužiteljice na navedenim stablima voća, kao i na postavljenoj ogradi oko cjelokupne nekretnine te postavljenom betonskom špaliru za sve redove sadnica, za sprovedeno navodnjavanje po sistemu kap po kap, za dovedenu vodu i nabavljenom motoru za navodnjavanje, iznosi 1/2, a što je tuženi dužan priznati i tužiteljici na ime ovog njenog dijela isplatiti novčani iznos od 2.680,65 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe do isplate (stav drugi).

Trećim stavom iste presude je utvrđeno da je tužiteljica u bračnoj zajednici sa tuženim stekla zajedničku imovinu – bračnu tekovinu na pokretnim stvarima i to: jedan atomizer za prskanje voća, jedan trimer, i jednu frezu za voćnjak, te jedan televizor, električni pijano – klavir, dvije ikone, kožnu garnituru – trosjed, dvosjed i fotelju, stolić, 10 stolica, jedan veliki sto, jedan okrugli sto, kuhinju sa svim elementima, frižider, mašina za suđe, električna peć, četiri komada tepiha, jedan komplet posuđa „Zepter“, escajg za 12 osoba, jedan komplet „Zepter“ šerpi, mašinu za veš, jedan kompjuter sa monitorom ravni ekran, jedan zamrzivač, jedan televizor u dječijoj sobi, policu za obuču, jedan plakar garderobni, komplet dječije sobe, dva kreveta, dva ormara, dvije komode i jedan radni sto, sve u ukupnoj vrijednosti od 7.597,38 KM, kao i novčanu ušteđevinu u iznosu od 20.000,00 EVRA, pa je utvrđeno da udio tužiteljice na navedenim pokretnim stvarima i novčanim sredstvima iznosi 1/2 a što je tuženi dužan priznati. Obavezan je tuženi da tužiteljici isplati iznos od 10.000,00 EVRA na ime vrijednosti njenog dijela u novčanim sredstvima, što pretvoreno u konvertibilne marke iznosi 19.500,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe do isplate (stav četvrti).

Petim stavom iste presude, u preostalom dijelu, preko dosuđenih iznosa, te u dijelu kojim je traženo da se obaveže tuženi da tužiteljici isplati novčani iznos od 3.798,69 KM na ime njenog udjela od 1/2 u vlasništvu pokretnih stvari pobrojanih u trećem stavu presude, zahtjev je odbijen kao neosnovan.

Obavezan je tuženi da tužiteljici, na ime troškova parničnog postupka, isplati iznos od 3.443,46 KM (stav šesti).

Sedmim stavom je obavezana tužiteljica da P.S.2 i P.S.3, na ime troškova parničnog postupka, isplati iznos od 2.250,00 KM.

Presudom Okružnog suda u Doboju broj: 86 0 P 039497 20 Gž 2 od 26.6.2020. godine, žalba tužiteljice je odbijena i prvostepena presuda u odbijajućem dijelu sadržanom u petom stavu njene izreke, kao i u trećem stavu izreke koji se odnosi na pokretne stvari i to: jedan atomizer za prskanje voća, jedan trimer, i jednu frezu za voćnjak, te jedan televizor, električni pijano – klavir, dvije ikone, kožnu garnituru – trosjed, dvosjed i fotelju, stolić, 10 stolica, jedan veliki sto, jedan okrugli sto, kuhinja sa svim elementima, frižider, mašina za suđe, električna peć, četiri komada tepiha, jedan komplet posuđa „Zepter“, escajg za 12 osoba, jedan komplet „Zepter“, šerpa, mašinu za veš, jedan kompjuter sa monitorom ravni ekran, jedan zamrzivač, jedan televizor u dječijoj sobi, policu za obuču, jedan plakar garderobni, komplet dječije sobe, dva kreveta, dva ormara, dvije komode i jedan radni sto, sve u ukupnoj vrijednosti od 7.597,38 KM, potvrđena (stav prvi).

Žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda u četvrtom stavu njene izreke, koji se odnosi na novčanu ušteđevinu u visini od 10.000,00 EVRA, što pretvoreno u konvertibilne marke iznosi 19.500,00 KM, potvrđena (stav drugi).

Žalba tuženog je uvažena i prvostepena presuda u šestom stavu njene izreke preinačena tako da je obavezana tužiteljica da tuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.149,64 KM (stav treći).

Povodom žalbe tuženog i po službenoj dužnosti ukinuta je prvostepena presuda u prvom i drugom stavu njene izreke (stav četvrti).

Blagovremenom revizijom tužiteljica pobija drugostepenu odluku u dijelu kojim je odbijena njena žalba, u dijelu kojim je ukinuta prvostepena presuda i u dijelu kojim je odlučeno o troškovima postupka, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se osporena presuda preinači tako da se u cjelini udovolji njenim zahtjevima ili da se ukine u pobijanom dijelu i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tuženi predlaže da se ista odbaci jer da vrijednost potraživanja u odnosu na koja je odbijen zahtjev tužiteljice ne prelazi 30.000,00 KM.

Prije svega treba reći da se revizijom pobijani dio odnosi i na utvrđenje, a ne samo na isplatu novčanih iznosa, pa kako je vrijednost predmeta spora u tužbi označena iznosom od 50.000,00 KM, revizija je dozvoljena u smislu odredbe člana 237. stav 2, u vezi sa članom 321. stav 2. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 58/03, 85/03, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP).

Revizija je djelimično osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužiteljice da se utvrdi da je zajedno sa tuženim izvršila adaptaciju stambeno porodične kuće (bliže opisane u stavu prvom izreke prvostepene presude) i da su ti radovi koštali 50.000,00 KM; da je zajedno sa tuženim na parcelama (bliže opisanim u stavu drugom izreke prvostepene presude) podigla voćnjak, sprovela navodnjavanje i ogradila ga i da su ti radovi koštali 17.370,00 KM; da se utvrdi da je udio tužiteljice u svim tim radovima 1/2 što je tuženi dužan priznati i tuželjici na ime ovog njenog dijela isplatiti odgovarajuće novčane iznose sa pripadajućom kamatom, zatim da se utvrdi da je tužiteljica u bračnoj zajednici sa tuženim stekla pokretne stvari, bliže navedene u stavu trećem prvostepene i stavu prvom drugostepene presude, ukupne vrijednosti 7.597,38 KM i novčanu ušteđevinu u iznosu od 20.000,00 EVRA i da njen udio u tim stvarima i novčanim sredstvima iznosi 1/2, što je tuženi dužan priznati, te joj isplatiti iznos od 3.798,69 KM na ime vrijednosti njenog dijela u pokretnim stvarima i iznos od 10.000,00 EVRA, što pretvoreno u konvertibilne marke iznosi 19.500,00 KM, sa pripadajućom kamatom i troškovima postupka.

Drugostepena presuda, u dijelu kojim je potvrđena prvostepena presuda kojom je utvrđeno da zajedničku imovinu parničnih stranaka čini ušteđevina od 20.000,00 Evra i navedene pokretne stvari i da jedna polovina pripada tuželjici (stav treći izreke prvostepene presude) i da je tuženi obavezan jednu polovinu iznosa ušteđevine, odnosno njegovu protivvrijednost u iznosu od 19.500,00 KM, isplatiti tuželjici sa pripadajućom kamatom (stav četvrti izreke prvostepene presude), se ne pobija revizijom, pa se tim dijelom dalje neće baviti ni ovaj sud.

Odlučujući o zahtjevima tužiteljice, po provedenom dokaznom postupku i na osnovu nespornih navoda parničnih stranaka, prvostepeni sud je utvrdio: da su parnične stranke

zasnovale vanbračnu zajednicu zajednicu 15.9.1991. godine, da su se vjenčali 20.10.1992. godine i da je brak razveden pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Modriči broj: 86 0 P 035944 15 P od 04.11.2015. godine; da su stekli dvoje djece; da su u toku braka izvršili adaptaciju stambenog objekta (u kojem su živjeli), koji je bio vlasništvo oca tuženog i koji je kasnije naslijedio tuženi; da su zasadili voćnjak na parcelama koje su također bile u vlasništvu oca tuženog a kasnije ih je tuženi naslijedio; da su stekli naprijed nabrojane pokretne stvari, kao i određenu novčanu ušteđevinu; te da su za vrijeme trajanja bračne zajednice oboje bili zaposleni i ostvarivali prihode po osnovu rada.

Dalje je utvrđeno, na osnovu nalaza i mišljenja vještaka građevinske struke, da građevinska vrijednost izvedenih radova i ugrađenog materijala na postojećem stambeno-poslovnom objektu iznosi ukupno 28.849,15 KM; da su troškovi sadnje voćnjaka, na površini od 0,37 ha, kako je našao vještak poljoprivredne struke, iznosili 5.361,30 KM, odnosno 6.426,90 KM ako se računaju i radovi koje je pri sadnji i održavanju voćnjaka izveo samo tuženi; da vrijednost navedenih pokretnih stvari iznosi 7.597,38 KM.

Tužiteljica je konačno uređenim zahtjevom, po osnovu ulaganja u adaptaciju kuće, tražila iznos od 25.000,00 KM, a po osnovu ulaganja u sadnju voćnjaka, iznos od 8.685,00 KM. Povodom ovih zahtjeva, usput rečeno, nije nužno stavljati utvrđujući dio zahtjeva koji se u suštini svodi na utvrđenje činjenica na kojima se temelji navedeni obligacionopravni zahtjev, jer on nepotrebno opterećuje izreku presude.

Ranijom presudom iz ovog postupka od 13.4.2018. godine, takav zahtjev tužiteljice je odbijen zbog nedostatka pasivne legitimacije na strani tuženog, budući da su i kuća i voćnjak bili svojina tuženikovog oca, a ne tuženog. Ta presuda je potvrđena presudom drugostepenog suda od 04.11.2018. godine u navedenom dijelu, a ukinuta i vraćen predmet na ponovno suđenje, u dijelu kojim je odlučeno o drugim zahtjevima tužiteljice, uz konstataciju da tužiteljica zahtjev za isplatu navedenih ulaganja, može postaviti prema ocu tuženog u čije nekretnine je i izvršeno ulaganje.

U toku ponovnog postupka otac tuženog je umro, pa njega više nije bilo moguće tužiti. Tužiteljica je uredila tužbu tako što je u pogledu ovog dijela zahtjeva kao tužene označila njegove nasljednike, to jeste, njegove sinove - tuženog i drugog sina, P.S.2, te suprugu P. S.3. Kako se dalje pokazalo nespornim da je predmetnu kuću i voćnjak naslijedio tuženi, o čemu svjedoči i rješenje o nasljeđivanju od 22.02.2019. godine, tužiteljica je povukla tužbu u odnosu na ostale (otuda njena obaveza, sadržana u stavu sedmom prvostepene presude, da im naknadi troškove parničnog postupka).

Od ovog dijela zahtjeva tuženi se branio prigovorom presuđene stvari, ističući da je ranijom, naprijed navedenom, presudom takav zahtjev tužiteljice pravosnažno odbijen.

Ovakav prigovor prvostepeni sud je odbio i sudio kao u izreci svoje presude, a drugostepeni sud usvojio i samo ukinuo prvostepenu presudu u ovom dijelu, iako je, ako je već smatrao da se radi o presuđenoj stvari, trebao tužbu odbaciti u tom dijelu, saglasno odredbi člana 196. stav 2. ZPP.

Osnovano revidentica ukazuje da odluka drugostepenog suda u ovom dijelu nije pravilna.

Da bi se utvrdilo postoji li sadržajni identitet između određenih sporova (radi li se o presuđenoj stvari), bitna su dva elementa: subjektivni – stranke, i objektivni – tužbeni zahtjev, odnosno predmet spora. Pored toga, za utvrđenje identiteta parnica značajno je i činjenično

stanje na kojem se temelji tužba i tužbeni zahtjev. Činjenični kompleks na kome je zasnovana presuda obuhvaćen je u cjelosti pravosnažnošću dispozitiva, pa se na istom kompleksu činjenica ne može više graditi sadržajno isti tužbeni zahtjev. Međutim, pravosnažna presuda kojom se odbija zahtjev zasnovan na određenom kompleksu činjenica, ne predstavlja zapreku da se u novoj parnici ponovo istakne tekstualno isti zahtjev i prema istom tuženom, ako se on ovog puta pravda bitno drugačijom činjeničnom osnovom koja nije bila iznesena u ranijoj parnici, jer bi u protivnom, stranka bila definitivno onemogućena u ostvarivanju cjelovite zaštite svojih prava.

U konkretnom slučaju radi se o drugačijem činjeničnom stanju (kako pravilno obrazlaže i prvostepeni sud) na kojem se sada temelji navedeni dio tužbenog zahtjeva. Tuženi je (nakon donošenja ranije presude u ovom postupku) nekretnine (kuću i voćnjak) u čiju adaptaciju i sadnju su ulagali sredstva i parnične stranke (temeljem čega tužiteljica traži novčanu naknadu od jedne polovine uložениh sredstava), stekao nasljeđivanjem. Radi se o činjenici koja nije isticana, nije čak ni postojala, u postupku koji je prethodio donošenju ranije presude od 13.4.2018. godine, pa se ne radi o presuđenoj stvari, kakvu ima u vidu odredba člana 67. stav 1. tačka 4) i člana 196. stav 2. ZPP.

Kako se drugostepeni sud, zbog pogrešnog stava da se radi o presuđenoj stvari (slijedom čega je samo ukinuo prvostepenu presudu u odnosnom dijelu) nije bavio pravilnošću i zakonitošću ovog dijela presude, a ni žalbenim navodima tužiteljice kojim je osporavala odluku o odbijanju njenih zahtjeva u ovom dijelu preko iznosa dosuđenih prvostepenom presudom – pobijanu presudu je, temeljem odredbe člana 249. stav 1. ZPP, valjalo ukinuti i vratiti drugostepenom sudu na ponovno suđenje u odnosnom dijelu, kao i u dijelu kojim je odlučeno o troškovima postupka.

Nasuprot prednjem, revizija tužiteljice u ostalom dijelu nije osnovana.

Nižestepeni sudovi nisu pogriješili kada su odbili zahtjev tužiteljice da se obaveže tuženi da joj na ime naknade jedne polovine novčane protivvrijednosti pokretnih stvari isplati iznos od 3.798,69 KM.

Odredbom člana 273. stav 5. Porodičnog zakona („Službeni glasnik RS“ broj: 54/02, 41/08 i 63/14 – u daljem tekstu: PZ) propisano je da supružnik čiji je udio u sticanju zajedničke imovine ili pojedine stvari iz zajedničke imovine znatno niži od udjela drugog bračnog supružnika, ili kada to opravdavaju posebne okolnosti, može tužbom zahtijevati diobu zajedničke imovine i tako da sud obaveže drugog bračnog supružnika da mu naknadi protivvrijednost njegovog udjela u novcu, srazmjerno vrijednosti zajedničke imovine na dan donošenja presude.

Dakle, saglasno navedenoj zakonskoj odredbi, a imajući u vidu i odredbu člana 272. stav 1, te člana 273. stav 1. PZ, bračni supružnik, u načelu, može tražiti da se utvrdi njegov suvlasnički dio u stvarima koja su zajedničkim radom stečena u bračnoj zajednici. To je tužiteljica i tražila, pa je utvrđeno da je sa tuženim, kao drugim bračnim supružnikom, u toku trajanja braka, stekla određene (u izreci prvostepene presude opisane) pokretne stvari i da je njen suvlasnički udio na tim stvarima jednak udjelu tuženog, odnosno iznosi 1/2 dijela.

Samo izuzetno, pod određenim pretpostavkama (da je udio znatno manji od jedne polovine ili kada za to postoje posebne okolnosti) može se zahtijevati da drugi bračni supružnik isplati odgovarajuću naknadu u novcu, što je takođe tražila tužiteljica u ovom slučaju.

Međutim, ne može se istovremeno, a ni alternativno, tražiti utvrđenje udjela u bračnoj tekovini i isplata odgovarajućeg novčanog iznosa.

Proizlazi, budući da je tužiteljici utvrđen udio u zajednički stečenim pokretnim stvarima od 1/2, čiju diobu može tražiti u svako doba, da nižestepeni sudovi nisu pogriješili kada su odbili njen zahtjev za isplatu novčane naknade protivvrijednosti njenog udjela, slijedom čega je njena revizija u ovom dijelu odbijena, temeljem odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Violanda šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić